

Duty free

A reptéri busz nem emeletes, és nem is piros. A ma reggeli fehér, kék és zöld sávokkal. A városiak között van emeletes, de azok sem pirosak. Apa azt hitte, egész Angliában olyanok a buszok, mint Londonban. Az első szabadnapomon szerencsém volt, sütött a nap. Megkérdeztem a lakótársaimat, melyik járat megy a legszebb úton. A végállomáson fölszaladtam az emeletre, elfoglaltam a vezető fölötti ülést. Két kört mentem, rövid videókat csináltam a kastélyról, régi templomokról, néhány parkról. Mindenről, amiről azt gondoltam, tetszene apának. Ha másik busz közeledett, leállítottam a felvételt, mielőtt beért a képbe. Először azt a videót küldtem el neki, amelyiket a folyónál készítettem. Jobb oldalon narancssárga téglás épületek, balra városnéző hajó úszik át a híd alatt. Utolértünk egy biciklist, olyan közel mentünk hozzá, hogy fentről úgy tűnt, elütjük. Fölugrottam. A videón csak az ülés kék-sárga kockás kárpitja és a szürke padló látszik, kis idő után hallani, ahogy fölsóhajtok. Aztán megint látni a biciklist, egy piros lámpánál visszaelőzött minket. Apa jót nevetett az ijedtségemen, köszönöm, Kismalac, küldj még sokat. Minden este kap videót, esős napokon az első szabadnapomon készületekből válogatok neki.

Rákanyarodunk a terminálhoz vezető útra. Ösztönösen a vállamhoz kapok, mint otthon, amikor a szakközépbe mentem. Azt hittem, pár hónap alatt le fogok szokni erről, itt nem hordok hátizsákot. Megérkezünk, kiürül a busz. Álmos emberek feketében, szürkében, kékben. Legtöbbjük nyakában belépőkártya, az első gép csak két és fél óra múlva indul, a check-in pultok zárva, utasok alig vannak. Átfut rajtam a hideg, összehúszom magamon a rózsaszín kabátot. Eleinte izgultam, hogy kinéznek miatta, de a shop manager még meg is dicsérte.

Szeretem ilyenkor a várót. Az üvegfalon túl csak néhány fehér repülőgép dereng a sötétben, belül éles fényű neonok és színes reklámtáblák világítanak. A padló csillog, a padok tiszták, sehol egy morzsa, eldobott újság vagy vizesflakon. A duty free polcain rendezett sorokban állnak az üvegek, dobozok és tégelek, a Dixons előtti állványokon fejhallgatók, utazó adapterek, számszörös bőrröndhevederek. Zárás után feltöltötték a pultokat, rendbe rakták az úti párnákat, színenként külön akasztóra. Pakolj be este, Kismalac, ne reggel kelljen kapkodni. A deréktámaszok a legalsó sorban vannak, balra a kékek, jobbra a szürkék. Iain whiskyboltjának le van húzva a redőnye, üres a kirakata. Az éttermi szint is sötét, kiinduló helyzetben van a váró, mint a Monopoly-tábla az első dobás előtt. Tisztítószer és műanyag szaga keveredik az orchideás illatosítóval. A többiek még öltöznek vagy a személyzeti konyhában kávéznak. Csönd van, csak a lámpák zúgnak tompán, mégis a levegőben vibrál az utazás izgalma. Jó lenne újra repülni. Hátat fordítok a whiskyüzletnek, levideózom az üres terminált, így még nem mutattam apának. Meg sem nézem, törölöm a felvételt, inkább csinálok majd egy vidámabbat. Talán a kávézóban, a kollégákkal. Ma Cathyvel vagyok beosztva, őt nagyon szereti apa, mert mindig mosolyog és integet a videókon, néha

még üzen is neki. Ne aggódjon Julie miatt, vigyázunk rá, she's in good hands. Apa az első héten tiszteletbeli kismalaccá fogadta, kedves ez a lány, és milyen jól áll neki az a rózsaszín kendő, örülök, hogy nem vagy egyedül.

Nyáron nagyon más a reptér, nyitástól zárásig örület van, rengeteg a gyerek, a leglazább kedd reggel is sokkal durvább bármelyik őszi hétvégénél. Májusban, amikor kezdtem, Cathy azt mondta, ez a mélyvíz, szeptembertől könnyebb lesz. Dél körül azért ilyenkor is felpörög, a városban megnő a forgalom, nagyobb ráhagyással indulnak el az emberek, nehogy lekéssék a gépet. Egy órakor jön a váltás, de ha sokan vannak, ráhúznak egy fél órát, órát.

Nem csak a nyitás előtti nyugalom miatt szeretem jobban az első shiftet. Van idő beszélgetni. Olyan lesz, mint egy intenzív nyelvtanfolyam, mondta apa, úgy megtanulsz angolul, hogy kapkodni fognak utánad a cégek, amikor hazajössz. Beszéljess sokat, barátkozz, Kismalac. Cathy szerint gyorsan fejlődöm. Vele sosem fogyunk ki a témából, egyszer még magukhoz is meghívott. Három videót csináltam náluk, az elsőt pizzát eszünk, a másodikon fehérborral koccintunk. A harmadikon mosogatok, ahhoz levettem a pulóverem és kiengedtem a hajam. Tágas konyhájuk van, fehér bútorokkal, ezüstszerű gépekkel, a pulton gyümölcskosárban rózsaszín cirmos almák, mintha aznap szedték volna. A mi konyhánkról nem csináltam videót, sötét, kicsi, és be van horpadva a hűtő ajtaja. A fiúk szerint már akkor úgy volt, amikor ők beköltöztek.

A szüneteimet a többi boltban töltöm, sokszor munka után is bent maradok beszélgetni. Az első napokban többször végigmentem az üzletsoron, mindenkinek bemutatkoztam. Előre betanultam, mit fogok mondani, és egy szuszra elhadtartam. Hi, my name is Julianna, but call me Julie. I am from Hungary. I am new, I work in the duty free and would like to make friends and practice English. Would you like to have a conversation? Mindenhol kedvesek voltak velem, a superdrugsos lányok elhívtak kávézni, a WHSmithben megkínáltak csokival. Még a dioxonos Chris is azt mondta, hogy szívesen beszélget velem, csak jöjjenek vissza később, amikor nincs egyedül, a kollégái épp most mentek ki dohányozni. Iain fölállt a bárszékéről, nice to make your acquaintance, lassie. Elővett két felespoharat, whiskyt töltött. Hae a wee welcome dram. Nem értettem, mit mond, csak megráztam a fejem, no, thank you. Lassabban folytatta, ne aggódjak, ennyi még Angliában is belefér, Skóciában a badge-emet sem kapnám meg, amíg nem ittam egy kortyot, slàinte mhath.

A könyvesboltba szívesen járok át, főleg, amikor David van bent. Ő olyan, mintha a bátyám lenne. Mindig szerettem volna fiútestvért. Apa is sok gyereket akart, de miután anya meghalt, azt mondta, elég lesz neki engem terelgetnie. David sokat mesél a városról, tippet ad, mit nézzek meg. Amikor befejeződött az egyetem előtti szökőkút fölújítása, rám írt Viberen, hogy kicsomagolták VII. Edwardot. Otthon befedik télire a szökőkutat, amin István király és Gizella szobra áll. Lefátyolozták őket, mondta apa kiskoromban. Szegényeket egész évben, reggeltől estig bámulják a járókelők, akit sokat néznek, annak elkopik a szépsége, ha nem pihenteti. Sajnáltam a királynét, amikor letakarják, a szerelmével sem láthatják egymást. Apa szerint Edwardnak is jót tett a pihenés, egészen jóképű fickó lett, elfogadnám vejemnek. Megvennétek egy kisebb kastélyt a Balaton-felvidéken, engem meg fölfogadnátok sofőrnek. Egye fene, néha a füvet is lenyírnám. Ha egy ilyen hív el teázni, nyugodtan monddj igent, Kismalac, de bárónál lejjebb ne add.

A szuvenírboltban szoktak lenni a legtöbben, de ha beállok a kassza mellé, tudunk pár szót váltani a lányokkal. Amikor megláttam náluk a piros emeletes busz hűtőmágnest, rögtön megvettem. Odaadták féláron, azt mondták, nekem is jár a dolgozói kedvezmény. Még aznap elküldtem apának. Három hét múlva rákérdeztem, örült neki, épp ma jött meg, kiraktam a hűtőre, reggelente majd elképzelem, ahogy ott ülsz fönt, és mész a munkába, egyszer szívesen vezetnék ilyen. Remélem, tényleg megkapta, és nem tört el útközben. Apa soha nem küld videót, pedig mielőtt kijöttem, megtanítottam, hogyan kell.

Iainhez legjobban akkor szerettem átmenni, amikor vevői voltak. Bár igazi különlegességeket is tartott, több ezer fontos ritkaságokat, nem ezért jártak hozzá a vásárlók. Iain egy élő whiskyenciklopédia. A dixonos Chris szerint olyan sokat tud, hogy biztos legalább kétszáz éves. A whisky miatt néz ki csak ötvennek, az alkohol tartósít. Cathy úgy hallotta, főzdéje volt a Skót-Alföldön. Nem tudni, miért jött el onnan. Amerikai színészek, japán üzletemberek miatta szervezték úgy az útjukat, hogy érintsék a repterünket, pedig nincsenek tengerentúli járataink, a Kanári-szigeteknél messzebből nem jönnek hozzánk gépek. Amikor mesélt, kismult a homloka, hevesen gesztikulált, a hangja öblös lett, mint a kóstoló pohár. Az utolsó métereken lábujjhegyen lépkedtem. Nekidőltem az üzlet előtt álló oszlopnak, onnan hallgattam. Ha észrevett, beszéd közben a szemembe nézett, úgy éreztem, mintha csak nekem mesélne. Néha elbújtam az oszlop mögött, és becsuktam a szemem, hogy jobban tudjak figyelni. Az ő előadásain mértem le, hogyan fejlődik az angolom. Ha egy szót nem értettem, beírtam a telefonomba, és később megkérdeztem Davidet vagy Cathyt. Elalvás előtt fölmondtam magamnak az összegyűjtött szavakat, megpróbáltam visszaemlékezni a mondatokra is. Augusztus közepén sikerült először végig követnem Iaint. Egy argentin borásznak mesélt arról, hogy a scotch az 1850-es és '60-as évek francia filoxérajárványának köszönhetően terjedt el az országban. Miután a borász fizetett, Iain megkérdezte, miért mosolygok annyira. Pure barry, I kent ye're a quick study, bonnie. Kinyitotta a kulcsos vitrint, egy harmincéves, fadobozos Springbank mögül 3,75 decis, piros viasszal lezárt üveget húzott elő, a wee token of my appreciation. Glenlasrach The Last Dram. Otthon rákerestem a főzde nevére, négy éve égett le. A tűzben odaveszett az egész készlet, csak egy palackozásra váró hordó maradt meg.

Cathy elmegy pisilni. Átpörgetem a tartalék videókat. Egyik sem jó. Bulizósát két napja kapott, a maradék városnézősökön pedig látszik a fák lombja. Kellene valami új, érdekes, amiről tudnánk beszélgetni. Szerintem rég ráunt a videókra, csak nem meri mondani. Megnézi, lájkolja, szép álmokat kíván. Tegnap este elfelejtettem küldeni, nem szólt semmit. Tíz körül rám írt, remélem, jól vagy, Kismalac, itt minden rendben, kitakarítottam, fölporszívóztam a te szobádban is, muszáj legalább egyszer egy héten, fölgyúlik a por. Januártól minimum fél évig a te rezortod a porszívózás. Aludj jól, álmodj szépeket. A gines polchoz megyek, a kamera elé tartok egy üveg Beefeater pinket. Kipróbálok a málnás Edinburgh-t és a mélyvörös Sipsmith kökénygint, túl sötétek, marad a Beefeater. Kiállok az üzlet elé, a whiskyboltnak háttal rózsaszín panorámafelvételt készítek a terminálról. Apa szereti, amikor kísérletezem, az egyik lakótársam, Bartek születésnapján slow motion videót csináltam a party popperről. A puskaporral töltött, kicsi műanyag hordóból kirepülő konfetti sokáig pörgött a levegőben. Ügyes vagy, Kismalac, töltsd föl a YouTube-ra, biztos másoknak is tetszene. Ritkán van nálunk

házi buli, a fiúk jobban szeretnek eljárni. Nem szoktam velük menni, inkább spórolok. Azon az estén hatszor öltöztem át, Sesuna, az eritreai lány kölcsönadott pár topot. Mindegyik szettben mással szelfiztem.

Soha nem hallottam Iaint kétszer ugyanarról beszélni. Prágai legénybúcsúra utazó, kigyúrt srácoknak a kádárokat dicsérte, az az igazi férfimunka. Megkérdezte, mennyi idős a vőlegény, és eladott nekik egy üveg huszonnyolc éves Bunnahabhaint háromszáz fontért. Én kétszázhatvanat fizetek havonta a szobámért. Szülinapot ünneplő médiaszakos lányoknak elmesélte, hogy a világ első mozgóképes reklámját a Dewar készítette. Az egyik lány rákeresett YouTube-on. Az oszlopnál álltam, Iain behívott, nézzem meg én is. A tanítványaként mutatott be. A telefon fölé hajoltunk, scotch whisky felirat előtt négy férfi táncolt kiltben. Iain a derekamra tette a kezét. Amikor véget ért a reklám, kóstolót töltött. Dewar's White Labelt, lány vanília-, méz- és hangavirágízű, enyhén füstös, kissé száraz lecsengésű blended whiskyt ajánlott az ünnepeletnek. Megborzongtam az italtól. A lányoknak ízlett, két üveggel vásároltak. Másnap ebédszünetben láttam, hogy Iain egy közepkorú párnak a campbeltowni whisky polca előtt magyaráz. Nem mentem át.

Visszanézem a rózsaszín panorámavideót, erőltetett, gyerekes, letörölöm. Legszívesebben személyesen mutatnám meg neki a terminált. Körbevinném a boltokon, bemutatnám a többieknek, biztosan szeretnék. Aranyos lenne, összedné minden angoltudását, hello, good day, happy day.

A szemceruzás pult takarásában kilépek pár percre a cipőből, jólesik a hideg márvány a talpamnak. Akkor is itt álltam, amikor észrevettem, hogy Iain néz. A kasszája előtti bárszéken ült, úgy bámult rám, mint egy szoborra. Zavarba jött attól, hogy visszanéztem rá, elfordult. Munka után megkértem Davidet, kíséreljen haza. Otthon bezárkóztam a szobámba, és behúztam a függönyt.

Cathy végzett, bocsánatot kér, elbeszélgette az időt. Menjek nyugodtan én is, nem kell sietnem vissza. Átugrom a Dixonsba, leértékeltek egy fedélzeti kamerát, és az akciós árból is lejön a dolgozói kedvezmény. Forgatom a dobozt, szívesen megvenném apának karácsonyra. Ha kirakná a buszban, és esténként feltöltené a videókat, olyan lenne, mintha ott lennék vele. Mint régen, a nyári szünetben, amikor elvitt magával dolgozni, ül az ölembe, Kismalac, foghatod a kormányt. Hallanám, ahogy az ismerősökkel beszélget, a rádióval vitatkozik, ahogy fölsziszszzen, amikor egy stoptáblánál kinyújtóztatja a hátát, aztán észbe kap, és jóleső nyögésnek álcázza. Két helyen lehetnék egyszerre. Visszateszem a kamerát, nem tudok dönteni. A deréktámasz biztosan hasznos lesz, csak a színt kell kiválasztanom. A kék jobban illik a nadrágjához, de a szürke elegánsabb. Kölcsönkérek egy szűrket, majd kipróbálom a kasszában.

Hetekig nem találkoztam Iainnel. A boltban átálltam az édességes állványhoz, arra nem látni rá a whiskyüzletből. A hajamat leengedve hordtam, és munka után siettem haza. Az irodákhoz vezető folyosón futottam bele ebédidőben, a shiftem előtt be kellett ugranom a shop managerhez. Azért hívott, hogy följánlja, hosszabbítsuk meg a decemberben lejáró szerződésemet. Határozatlan időre. Elégedett a munkámmal, és reméli, én is jól érzem itt magam. Két hetet adott, gondoljam végig nyugodtan. Még nem válaszoltam neki. Long time no see, bonnie, szólított meg Iain a folyosón. Szomorú volt a tekintete, megsajnáltam. I'm sorry if, kezdek, de a szavamba vágott. Bezárja a boltot. A reptér kapott egy jobb ajánlatot, valami divatlánctól. Nem tud velük versenyezni, és a duty free sem bánja, hogy

megszűnik a konkurenciája. Talán ideje is hazamennie, hiányzik neki az otthoni levegő, a boldog emberek, a boldog birkák és a boldog angyalok. Remember? Igen, Skóciában még az angyalok is whiskyt isznak. Mar sin leat, lassie, take care.

A szék támlájára akasztom a deréktámaszt, hátradőlök. Nagyon kényelmes. Cathy is kipróbálja, szerinte is jót fog tenni apának. Megkérdezem, ő melyik színt választaná, a whiskybolt felé mutat, égi jel. Munkások állnak az üzlet előtt kék kezeslábasban, egyiknél szerszámosláda, a másik létrát igazít a homlokzathoz, a felirat alá. Maradjon inkább a szürke. Néhány perc múlva csattanást hallunk. A létrán álló munkás kezéből kicsúszott a 'h' betű, társa a műanyag darabokat szedegeti a földről. K-fashion store lesz, hallottad?, biccent az üres bolt felé Cathy. Ideje, hogy nálunk is legyen valami menő ruhaüzlet, folytatja, minden rendes reptéren van, a koreai cuccokat meg nagyon bírom, elegánsak, de lazák, fiatalosak. Majd összehaverkodunk az eladókkal, biztos kölcsönadnak pár ruhát, csinálunk divatbemutató videókat, lássa apukád, milyen jól öltözől. Iain utátná, ha tudná, mi lesz a boltjából. Örült neki, hogy egyre több országban nyílnak lepárlók, tartott japán, ausztrál, svéd és olasz whiskyt is, de koreait nem volt hajlandó árulni. A koreaiak lecsökkentették az ital alkoholtartalmát. Olyan lehet a whiskyjük, mint a ruháik, elegáns, de laza. Szívesen megköstölöm.

Középkorú nő szólít meg, a whiskyszaküzletet keresi. Múlt héten bezárt, felelem, de szívesen megmutatom a választékunkat. Összeráncolja a homlokát, nem akar megbántani, de úgy hallotta, hogy ott profi tanácsot kaphat. Nem ért a whiskykhöz, valami különlegeset szeretne, ajándékba lesz. Cathy elvigyorodik, úgy csinál, mintha a telefonját nézné. Megígérem a nőnek, hogy nem tukmálok rá semmit, és megkérem, adjon egy esélyt, hátha tudok segíteni. A fajták bemutatásával kezdem, a single malt egyetlen lepárlóüzemben készült egyedi, karakteres ital. A blendedek többfajta, általában több üzemből is származó whiskyk házasításával készülnek, gabonawhisky is tartalmazznak. Simább aromavilágú, szélesebb kör által fogyasztható italok. Ezeket a sznobok általában lenézik. Észbe kapok, elnézést, ha túl részletesen magyarázom, megnyugtat, mondom csak, érdekes, és bőven van ideje a beszállásig. Hátha megjegyez valamit, amivel majd felvághat a barátja előtt, mosolyog. Én is elmosolyodom, folytatom. A pure, vatted vagy blended malt szintén kevert, de csak malátawhiskyből áll. Maradjunk a sznoboknál, mondja. Röviden bemutatom a skót whisky régiókat. Speyside-nál csillan föl a szeme, nyári virágok illata, édeskés ízvilág. Tizenhét éves Craigellachie-t ajánlok, világosborostyán szín, vaníliás, déligyümölcsös illat enyhe édesgyökérrel, lágy, édes íz, füstös, hosszú lecsengés. Hátha önt is megkínálják belőle, teszem hozzá. Elveszi az üveget, ez nagyon jól hangzik. Thanks for your help, Julie, really appreciate it, I'll recommend you to my friends. Megköszönöm, jó pihenést kívánok neki.

Beállok a szemceruzás pult mögé, kilépek a cipőből. Pittyen a telefonom, Cathy fölvette, ahogy a nőnek magyarázok. Sosem láttam még ilyennek magam. Energikus vagyok, magabiztos, az arcom kipirult. Folyékonyan beszélek, egyszer sem állok meg gondolkodni a szavakon. Továbbítom apának a videót. Visszabújok a cipőbe, körbemegyek a boltban, megigazítom a kozmetikumokat, parfümöket, édességes dobozokat. Lassan kezdődik a délutáni hajrá.